

Constitutionele toets BZK/CZW op nader rapport wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet

26 februari 2025

Advies Afdeling	Motivering in nader rapport	Reactie vanuit constitutionele toets
<u>Effectiviteit en uitvoerbaarheid</u> <i>In de toelichting bij het wetsvoorstel is niet aannemelijk gemaakt dat de voorgestelde maatregelen voldoende zullen bijdragen aan de afname van de asielinstroom of een efficiëntieslag bij de asielprocedure om de verwachte uitvoeringsconsequenties te kunnen compenseren. De kans is groot dat dit wetsvoorstel in ongewijzigde vorm juist tot een extra belasting van de asielketen leidt, terwijl het per direct en duurzaam ontlasten van die keten één van de twee hoofddoelen van het voorstel is. De Afdeling adviseert de maatregelen opnieuw te bezien, voor iedere maatregel dragend te motiveren waarom deze effectief en uitvoerbaar is, en anders van de maatregel af te zien.</i>	“Zoals hiervoor uiteen is gezet, zal het verwachte effect op de instroom uitgaan van het geheel van alle maatregelen die worden genomen om te komen tot het strengst mogelijke toelatingsregime voor asiel. Dit wetsvoorstel is een belangrijk onderdeel daarvan. Het is juist die samenhang die zal leiden tot een situatie waarin Nederland niet onnodig aantrekkelijk is als bestemmingsland. Tegen die achtergrond is het niet nuttig of mogelijk om een instroomeffect per maatregel te bepalen.” (Reactie op punt 5e NR)	In het NR wordt aangegeven dat het niet mogelijk of nuttig is om de effectiviteit per maatregel te bepalen. Wanneer een maatregel grondrechten inperkt (het recht op een familieleven, het recht op gelijke behandeling, het recht op een eerlijk proces), is er altijd een motivatie vereist waarom die maatregel noodzakelijk is om het doel te bereiken, en waarom de gevolgen van de maatregel in verhouding staan met het doel van de maatregel (proportionaliteit). Als de effectiviteit en uitvoerbaarheid per maatregel niet goed is gemotiveerd, komt de onderbouwing van noodzaak en proportionaliteit op losse schroeven te staan. Het is wenselijk dat de toelichting wordt aangevuld.
<u>Grondrechtenbescherming in de uitvoering</u> <i>De Afdeling merkt ten slotte op dat uitvoeringsproblemen in de praktijk kunnen leiden tot een schending van grondrechten. Wanneer de IND en de rechtspraak niet binnen een redelijke termijn kunnen beslissen over de verblijfsrechten van asielzoekers en nareizigers, komt hun recht op een eerlijk proces in het geding. In het kader van gezinshereniging zijn bovendien het recht op familie- en gezinsleven en de rechten van het kind relevant. Doordat verschillende procedures doorlopen moeten worden, waarin telkens vertraging kan optreden, kan dit leiden tot een langdurige scheiding van gezinsleden. Ook vanuit dit perspectief is het van belang om</i>	“Wat betreft de opmerking van de Afdeling dat uitvoeringsproblemen in de praktijk kunnen leiden tot een schending van grondrechten, geldt dat dit vanzelfsprekend niet het geval mag zijn. Het is mogelijk dat de maatregelen in dit wetsvoorstel consequenties hebben voor de werklust en doorlooptijden van de rechtspraak als gevolg van de keuze om de asielprocedure efficiënter in te richten en vreemdelingen sneller duidelijkheid te bieden over hun aanvraag. Daar staat tegenover dat het aantal asielzoekers naar verwachting beter beheersbaar wordt doordat er minder mensen naar Nederland komen, zodat uiteindelijk niet alleen de druk op de IND maar ook de druk op de rechtspraak afneemt. Dit uiteindelijke doel – bevorderen	Er moet worden voorkomen dat de uitvoering van de voorgestelde maatregelen leidt tot een schending van grondrechten zoals het recht op een eerlijk proces, het recht op een familieleven en het recht op gelijke behandeling van vreemdelingen. Deels kan dit worden ondervangen door bijvoorbeeld niet alleen nareis voor huwelijkspartners toe te staan, maar ook voor stellen in een lhbt+-relatie die niet kunnen trouwen in het land van herkomst. Verder kan dit worden ondervangen door extra middelen voor de IND en de rechtspraak. Daarnaast zouden duidelijke werkinstructies voor de IND op het punt van

<i>aan de uitvoerbaarheid grote prioriteit te geven.</i>	dat aanvragen sneller kunnen worden afgehandeld – is ook van belang als het gaat om het recht op familie- en gezinsleven en de rechten van het kind. Uitgangspunt is en blijft dat op elke aanvraag om asiel of nareis zo spoedig mogelijk beslist wordt om langdurige scheiding van gezinsleden die ook onder de nieuwe regelgeving recht hebben op verblijf in Nederland te voorkomen en daarmee te voldoen aan het EU-recht en de relevante mensenrechtenverdragen.” (Reactie op punt 5e NR)	gezinshereniging ongelijke behandeling kunnen voorkomen. Geadviseerd wordt het wetsvoorstel op deze punten opnieuw te bezien.
<u>Noodzaak tot overgangsrecht</u> <i>De voorgestelde maatregelen hebben onmiddellijke werking vanaf het tijdstip van inwerkingtreding. Dit betekent dat zij ook van toepassing zullen zijn op lopende aanvragen of de verlenging van vergunningen waarop nog geen beslissing is genomen. Er is voorzien in twee uitzonderingen: 1) bestaande asielvergunningen voor onbepaalde tijd blijven gelden en 2) vreemdelingen die al een voornemen hebben ontvangen, mogen daarop nog reageren met een zienswijze.</i> <i>De Afdeling adviseert het overgangsrecht in die zin aan te passen dat aanvragen om nareis zullen worden behandeld op basis van het recht dat gold ten tijde van de aanvraag. Voor het overige adviseert zij de keuze voor onmiddellijke werking te heroverwegen in het licht van de hiervoor gemaakte opmerkingen.</i>	“De Afdeling constateert terecht dat de voorgestelde maatregelen in beginsel direct van toepassing zullen zijn in lopende procedures (onmiddellijke werking) en dat het wetsvoorstel alleen overgangsrecht bevat voor reeds verleende verblijfsvergunningen voor onbepaalde tijd en reeds gegeven voornemens (eerbiedigende werking). De regering meent op deze wijze een goede balans te hebben getroffen tussen het belang om recht te doen aan bestaande verwachtingen en de noodzaak om op korte termijn nuttig effect te sorteren. De verwachting is dat het nuttig effect van het volledige pakket aan maatregelen – en meer in het bijzonder de aanvullende nareisvoorwaarden – onacceptabel vertraagd zou worden wanneer de maatregelen niet onmiddellijk in werking zouden treden, gelet op de bestaande voorraden en doorlooptijden. De regering hecht, met andere woorden, sterk aan onmiddellijke werking omdat dit de effectiviteit van het geheel aan maatregelen zal versterken. De regering erkent dat de onmiddellijke werking consequenties kan hebben voor het precieze moment waarop asielzoekers of aanvragers van	Het vasthouden aan onmiddellijke werking van delen van het wetsvoorstel staat op gespannen voet met de beginselen van rechtszekerheid en gelijke behandeling. In het nader rapport wordt volstaan met de opmerking dat de regering hecht aan onmiddellijke werking, juist zodat het effect heeft op lopende procedures. De regering lijkt daarmee op de koop toe te nemen dat er een schending van de beginselen van rechtszekerheid en gelijke behandeling kan plaatsvinden Er wordt in ieder geval geadviseerd eerbiedigende werking aan het wetsvoorstel toe te kennen door het zo aan te passen dat als peildatum voor de beoordeling van een aanvraag tot nareis, de datum van indiening van de aanvraag wordt gebruikt om te bepalen welk recht van toepassing is.

	nareis een besluit op hun aanvraag ontvangen. De regering erkent eveneens dat het wetsvoorstel door de onmiddellijke werking ook impact zal hebben op de bestaande, grote voorraden van de IND. Dat is een bewuste keuze, aangezien de maatregelen als doel hebben de asielprocedure efficiënter te maken en de vreemdeling sneller duidelijkheid te bieden over zijn aanvraag.” (Reactie op punt 8a NR)	
<u>Conclusie</u>		Geadviseerd wordt het wetsvoorstel op de punten van het overgangsrecht en gezinshereniging voor lhbtï-stellen te heroverwegen. Op de overige genoemde punten dient vooral de toelichting nader onderbouwd te worden.